



DEMOKRAATIT  
DEMOKRATERNE

EM 2022/119  
11/10-2022  
Anna Wangenheim

**Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig Forslag til Lov om ændring af kriminallov for Grønland (Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse)**

(Naalakkersuisoq for Råstoffer og Justitsområdet)

(1. behandling)

Dette er et godt forslag. Men det er også et forslag, der er nødvendig som en direkte konsekvens af, at mange mennesker ikke respekterer hinandens grænser. En direkte konsekvens af, at man i de private hjem, i folkeskolen, i arbejdslivet og i civilsamfundet generelt ikke har italesat og praktiseret den medmenneskelige respekt for hinandens grænser. En mangeårig bevidsthed om, at vi i Grønland har tragiske statistikker på misbrug og vanrøgt af vores børn gør, at den negative sociale arv lever sit eget liv.

Derfor er det bydende nødvendigt at stoppe brat op og sige, at berøring og enhver form for samkvem uden samtykke skal sidestilles som voldtægt og derved kriminaliseres. Hele #metoo-bevægelsen, og også vores tiltrædelse af Istanbulkonventionen gør det legitimt at italesætte at vold har mange ansigter. Seksuel vold er blot et af ansigterne. At vold på mange måder får konsekvenser for de berørte parter, for familielivet, ja, for hele samfundet. Vi er i disse år også vidne til sexchikane-sager, hvor ofre for sexchikane har været udsat for dybt umenneskelige vilkår i deres arbejdstid. Derfor kan jeg ikke understrege nok, hvor vigtigt det er at kende sine egne og andre menneskers grænser, og vigtigheden af gensidig menneskelig respekt.

Ved at forebygge rettidigt kunne vi have undgået at nå dertil, hvor samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse blev nødvendig. Så vi må erkende, at udøvelse af gensidig menneskelig respekt er nødvendig at italesætte og vedtage via sådan en lov.

Politiets årsrapporter tegner et tydeligt billede af, at personfarlig kriminalitet stiger. At voldtægtssager også udgør et stort samfundsproblem. Politiet skriver i sin årsrapport for 2021, at anmeldelsestallet for seksualforbrydelser i Grønland er 8 gange højere end både Danmark og Færøerne. Vi skal derfor være opmærksom på behovet for ressourcetilførslen, idet politiet aktuelt mangler ressourcer og fordi implementering af sådan en lov af erfaring vil øge oprettelse af sager.

I Danmark ser man aktuelt en stigning af straffesager i forhold til samtykkebaseret voldtægtsager, hvilket vidner om, at det virker at få italesat og få sat grænser af for grænseløs adfærd. Det betyder dog alt andet lige, at sagsbearbejdningen risikerer at blive øget. Derfor må der gøres nogle overvejelser om, hvorvidt ressourcetilførslen er tilstrækkelig i forhold til, at det grønlandske politi om muligt også vil opleve en øget stigning af henvendelser og oprettelse af sager. Dertil vil jeg anmode relevante udvalg om at undersøge i hvilket omfang denne her lov vil have påvirkninger og konsekvenser for politiet i Grønland, ud fra erfaringerne i Sverige og Danmark.



Demokraatit er spændte på at få implementeret denne nye lov i vores land. Vi er spændte på, om det skaber synergieffekter i forhold til reducere af personfarlig- og sædelighedsfarlig kriminalitet, men også om det får en påvirkning på uønskede graviditeter og på seksuelt overførte kønssygdomme. Det vil alt andet lige også påvirke sundhedsvæsenets drift, når/hvis der sker en påvirkning af disse sager, hvad enten de øges eller falder. Bedst af alt, er vi dog spændte på om det giver den nødvendige følelse af empowerment for alle personers æresfølelse.

På det personlige plan er det vigtigt at understrege, at selv når man lever i forhold, er gift, samlevende eller lign., også betragtes som voldtægt hvis begge parter ikke samtykker til seksuelt samkvem. Enhver kvinde og mand, ung som gammel, skal føle sig trygge og det er her vigtigt at blive nysgerrig på hinandens personlige grænser. Jeg vil gerne rette en personlig henvendelse til alle parter: Det er OKAY at sige NEJ. Sig nej, og sig stop, hvis din krop reagerer ubehageligt. Din krop husker ubehagelige oplevelser. Din krop lyver ikke. Kroppen reagerer på trusler, baseret på tidligere erfaringer. Måske har du reelt været udsat for flere voldtægter, også af din partner. Måske pga. trusler og pga. frygt for konsekvenser. Måske gennemfører du bare den seksuelle akt, og vælger ikke at sige noget for husfredens skyld. Måske vidste du ikke, at det var voldtægt. Før nu? Din krop husker, når din hjerne fortrænger og glemmer. Derfor, vær tro mod hvad din krop fortæller dig, og sig stop. Også selv om samkvemmet med din partner er startet. Det er aldrig for sent at sige stop. Og der er ingen undskyldning for ikke at stoppe akten, hvis din krop fortæller dig at du skal stoppe. Lyt og mærk efter og vær tro mod hvad dine personlige grænser fortæller dig. Vær åbne og ærlige overfor hinanden og frygt ikke afvisningen fra hinanden. Det er din krop, din rettighed og dit ansvar at beskytte dig selv mod vold. Det er OKAY at sige NEJ. For jeg ved, hvor svært det kan være at sige stop. Men at sige stop og NEJ kan vise sig at være det bedste du kan gøre for dig selv, og en vigtig læring i at nyde hinandens selskab i et ligeværdigt og respektfuld forhold. Ansvar er dit. Ansvar er hos hinanden.

Derfor er det også en bekymring for os, at der i denne bestemmelse ikke tages højde for den indre stemme, der siger "nej" eller "stop", og derved kun gælder ved at offeret tydeligt siger fra via en handlende adfærd. F.eks. at der ved en passivitet må lægges til grund for om der tidligere har været seksuelt samkvem mellem parterne, og derved bliver betragtet som om at der er samtykke til seksuelt samvær. Det er derfor min overbevisning, at der bliver lagt et meget stort og bevidstgjort ansvar for parterne, og derfor finder jeg det vigtigt og støtter planerne om en kampagne forud for en implementering.

Set i lyset af, at hver 3. barn udsættes for seksuel krænkende adfærd, er risikoen for at mange voksne i dag lever uden at være behandlet for sine traumer, og at nogle mennesker derved risikerer at leve med en tro på at det er normalt hverken at få hjælp og med risiko at føre uhensigtsmæssig adfærd videre til næste generation. Det er lige præcis dette "normalitetsbegreb" vi sammen skal have ændret ved at hjælpe hinanden med at huske på, at det ikke er normalt at bryde med hinandens grænser. At vi hver især har hver vores personlige grænser og må og skal respektere vores medmenneskers egne grænser. Al slags vold, også seksuel vold, er ulovlig og vi kan kun bekæmpe det fyldestgørende ved selv at tage et personligt medansvar. Det offentlige skal stille rammerne for at hjælpe ofre og gerningsmænd godt videre efter sådanne tragiske og alvorlige hændelser.

Med disse ord vil jeg ønske udvalget god arbejdslyst og vil glæde mig til at læse betænkningen forud for 2. behandlingen.